

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
ВІДДІЛ КУЛЬТУРНОЇ ПРАЦІ

В.ПОЛЯНСЬКИЙ

**ДО
СОНЦЯ**

**ПОЧАТКИ ПИСЬМА
Й РАХУНКІВ
ДЛЯ СТАРШИХ.**

Б

Б

UKRAINISCHER HAUPTAUSSCHUSS

Schriftenreihe der Abteilung Kulturelle Betätigung Nr. 3.

WOLODYMYR POLANSKYJ

HINAUF ZUR SONNE

Anfänge der Schrift und des Rechnens
für Erwachsene

KRAKAU 1943 LEMBERG

UKRAINISCHER VERLAG

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ

Видання Відділу Культурної Праці ч. 3.

ВОЛОДИМИР ПОЛЯНСЬКИЙ

ДО СОНЦЯ

Початки письма й рахунків
для старших

КРАКІВ 1943 ЛЬВІВ

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО

Виженем темряву з хати,
Ворог укритись не зможе —
Вирвем у нього всі втрати,
Ти допоможеш нам, Боже!

В. Щурат
З гимну „Просвіти“.

Друкарня
Української Академії Наук,
Львів, Постгассе 11.
1. — КЗ. 40431.

1

OKO

oko

O K O

o k o

OK

ok

KO

ko

OKO

oko

1 2 3

1 2 3

1

1

2

2

3

3

2

ухо
ухо

у х о
у х о

ух
ух

хо
хо

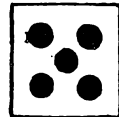

и
и

око и ухо
око и уха

4
4

5
5

1 2 3 4 5
1 2 3 4 5

з

ніс

ніс

н і с

н і с

ні
ні

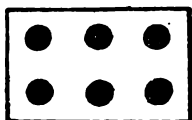
іс
іс

око, уxo і нiс

око, уxo і нiс

ніс, сон, коні, суxo

ніс, сон, коні, суxo

6, 6

7, 7

4

миса

миса

м и с а

м и с а

ми

ми

са

са

у мисі оса

у мисі оса

ми косимо

ми косимо

коси коса!

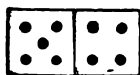
коси коса!

коса

коса

8, 8,

9, 9,

10, 10,

просо
 просо

п р о с о
 п р о с о

про со
 про со

у просі коні
 у просі коні

прррр.... коні!

прррр.... коні!

коси коса поки роса!

коси коса поки
 роса!

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

$$1 + 1 = 2 \qquad 10 - 1 = 9$$

$$2 + 1 = 3 \qquad 9 - 1 = 8$$

$$3 + 1 = 4 \qquad 8 - 1 = 7$$

$$4 + 1 = 5 \qquad 7 - 1 = 6$$

$$5 + 1 = 6 \qquad 6 - 1 = 5$$

$$6 + 1 = 7 \qquad 5 - 1 = 4$$

$$7 + 1 = 8 \qquad 4 - 1 = 3$$

$$8 + 1 = 9 \qquad 3 - 1 = 2$$

$$9 + 1 = 10 \qquad 2 - 1 = 1$$

$$1 - 1 = 0$$

$$5 + 5 =$$

$$5 - 5 =$$

$$3 + 3 + 3 =$$

$$9 - 3 - 3 =$$

$$10 - 5 + 2 =$$

Оксана і Остап
Оксана і Остап

О
 О

Катерина
Катерина

т

К

е

т

К

е

Оксана несе серп.

Оксана несе серп

Остап

косу.

Катерина

миски.

Остап рано пас коні.

11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

$10 + 1$	$1 + 10$	$11 - 10$
$10 + 2$	$2 + 10$	$12 - 10$
$10 + 3$	$3 + 10$	$13 - 10$
$10 + 4$	$4 + 10$	$14 - 10$
$10 + 5$	$5 + 10$	$15 - 10$

$10 + 6$	$6 + 10$	$16 - 10$
$10 + 7$	$7 + 10$	$17 - 10$
$10 + 8$	$8 + 10$	$18 - 10$
$10 + 9$	$9 + 10$	$19 - 10$
$10 + 10$	$10 + 10$	$20 - 10$

$3 + 2$	$5 - 2$	$8 - 2$
$13 + 2$	$15 - 2$	$18 - 2$
$7 + 2$	$9 - 2$	$8 - 3$
$17 + 2$	$19 - 2$	$18 - 3$
$4 + 5$	$9 - 5$	$7 - 6$
$14 + 5$	$19 - 5$	$17 - 6$

$6 + 4 + 4$	$11 - 1 - 3$	$5 + 5 + 2$
$6 + 8$	$11 - 4$	$5 + 7$
$6 + 4 + 5$	$11 - 1 - 4$	$5 + 5 + 3$

Україна
Україна

У	і
<i>У</i>	<i>ї</i>

Мапа України
Мапа України

м	М	ш
<i>м</i>	<i>М</i>	<i>ш</i>

Україно, наша Мати!
Україно, наша Мати!

Ми тут і там.

о, к, у, х, і, н, с, м
о, к, у, х, і, н, с, м

и, а, п, р, т, е, ї, ш
и, а, п, р, т, е, ї, ш

О, К, У, М
О, К, У, М

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

$$20 + 10 =$$

$$20 - 10 =$$

$$40 + 40 =$$

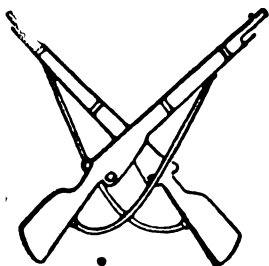
$$40 - 40 =$$

$$50 + 50 =$$

$$50 - 50 =$$

$$80 + 20 =$$

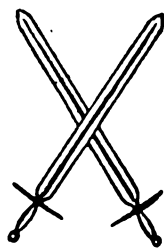
$$100 - 20 =$$

кріси

лицар

мечі

кріси лицар мечі

л Л

ч Ч

ц Ц

л Л

ч Ч

ц Ц

Не плачем, а мечем!

Не плачем, а мечем!

н Н н Н

Лицарі, кріси, мечі.

Наша мати Україна.

Чорне море.

Настині коноплі по
стріху, а мої по коліна.

Наші полотна цінні.

Марта пише писанки.

У Космачі — прекрасні
килими та писанки.

Калина.

21, 32, 43, 54, 65, 76, 87, 98

21, 32, 43, 54, 65, 76, 87, 98

$$20 + 1 =$$

$$60 + 5 =$$

$$30 + 2 =$$

$$70 + 6 =$$

$$40 + 3 =$$

$$80 + 7 =$$

$$50 + 4 =$$

$$90 + 8 =$$

Козаки на Чорному морі.
Козаки на Чорному морі.

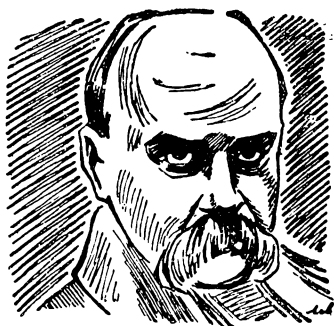
з з

з з

Мазепа син України.

Ми українці.

Тарас Шевченко
Тарас Шевченко
наш поет

т Т ш Ш в В
т Т ш Ш в В
Вони — наша слава..
Вони — наша слава..
За Україну
За Україну

л, ц, ч, н, з, т, ш, в
 л, ц, ч, н, з, т, ш, в
 Л, Ц, Ч, Н, З, Т, Ш, В
 Л, Ц, Ч, Н, З, Т, Ш, В

Широкі степи України — чорнозем.

Наші пісні чудові.

Лисенко — це наш музика-компо-
 зитор. Він komponував пісні та
 інші музичні твори,

22, 33, 44, 55, 66, 77, 88, 99

22, 33, 44, 55, 66, 77, 88, 99

$$30 - 8 =$$

$$70 - 4 =$$

$$40 - 7 =$$

$$80 - 3 =$$

$$50 - 6 =$$

$$90 - 2 =$$

$$60 -$$

$$100 - 1 =$$

„П р о с в і т а“

„*Просвіта*“

п П

п П

Освіта — наша сила

Читальня „Просвіти“

тепер

У О Т

ль Ль

я Я

ль Ль

я Я

Львів — Ярослав

Львів - Ярослав

Ярино!

Сьогодні в У О Т сходини!

З УЦК прислали нам нові
часописи!

х Х, Холм це наше місто
х Х,

сь Михась Зять Івана коваль
сь *Михась Зять Івана коваль*

зь Князь Місяць травень
зь *Князь Місяць травень*

ць Проць Кінь приятель людей
ць *Проць Кінь приятель людей*

нь Червень Король
нь *Червень Король*

$$18 + 4 =$$

$$58 + 8 =$$

$$28 + 5 =$$

$$68 + 9 =$$

$$38 + 6 =$$

$$78 + 3 =$$

$$48 + 7 =$$

$$89 + 2 =$$

22, 33, 44, 55

|

66, 77, 81, 91

Король Данило
Король Данило

д д Д Д

Король Данило оснував Львів
Король Данило оснував Львів

ж ж Ж Ж

Жовква лежить коло Львова
Жовква лежить коло Львова

Київ лежить над Дніпром
Київ лежить над Дніпром

Г

г

Г

Г

Галич лежить над Дністром
Галич лежить над Дністром

Наша дума, наша пісня
Наша дума, наша пісня
 не вмере, не загине —
не вмере, не загине —

$$24 - 5 =$$

$$60 - 6 =$$

$$32 - 4 =$$

$$73 - 7 =$$

$$46 - 8 =$$

$$87 - 9 =$$

$$55 - 9 =$$

$$91 - 3 =$$

19, 28, 38, 46

|

55, 66, 78, 88

Боже Єдиний, нам Україну храни.
Боже Єдиний, нам Україну храни.

б Б є Є й Й
б Б є Є й Й

Володимир Великий
 Ярослав Мудрий
 Король Данило
 Богдан Хмельницький.
 Іван Мазепа
 Михайло Грушевський.

і І
і І

Йордан обходимо величаю.
Йордан обходимо величаю.

Є д н а й м о с я !
Є д н а й м о с я !

Надходить велике національне:
 СВЯТО.

п П, (л)ь (Л)ь, я Я, д Д,
п П, (л)ь (Л)ь, я Я, д Д.

ж Ж, г Г, є Є, й Й, і І
ж Ж, г Г, є Є, й Й, і І

„Червона Калина“
„Червона Калина“

Без Бога ані до порога!
Без Бога ані до порога!

Вже пізнали ми малих букв: 29

великих букв: 21

Наша азбука має всіх букв: 33

$$20 + 14 =$$

$$100 - 25 =$$

$$35 + 16 =$$

$$90 - 38 =$$

$$48 + 22 =$$

$$82 - 22 =$$

$$56 + 33 =$$

$$78 - 36 =$$

$$67 + 22 =$$

$$64 - 24 =$$

$$73 + 27 =$$

$$52 - 44 =$$

„Рідна Школа“
„Рідна Школа“

р Р
 р Р

Анна, Емілія, Христина та Соня
Анна, Емілія, Христина
та Соня

ходили раніше до школи
 „Рідної Школи“
ходили раніше до школи
„Рідної Школи“

а А, е Е, с С
а А, е Е, с С

Тепер вони є членами
 Українського Освітнього Товариства

Хто з українців не є ще членом УОТ
 ? ?

Через освіту до кращої будучини!

$$\begin{array}{r}
 52 \\
 35 \\
 13 \\
 \hline
 100
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 6^* \\
 28 \\
 36 \\
 15 \\
 \hline
 85
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 96 \\
 -26 \\
 \hline
 70
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 87 \\
 -35 \\
 \hline
 52
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 72^{**} \\
 -33 \\
 \hline
 39
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 91 \\
 47 \\
 \hline
 44
 \end{array}$$

* При додаванні одиниць підписуємо під одиницями тільки одиниці (до 9), а коли є які десятки — то їх дочисляємо до десяток, і там підписуємо.

** З одиниці відчисляємо не від 2 одиниць, але від 12, бо беремо з 7 десятків одну десятку та замінюємо її на одиниці.

Іван Франко наш великий
Иван Франко наш великий

письменник
письменник

ф *ф* Ф *Ф*

Читайте його твори!

Кожний думай, що на тобі
 Мільонів стан стоїть,
 Що за долю мільонів
 Мусиш дати ти одвіт.

щ *Щ* *щ* *Щ* ю *Ю* *ю* *Ю*

Федь та Стефа люблять читати
 твори Шевченка та Франка.
 Юрко має свою власну бібліотеку.

**Передплатуйте українські часописи
та книжки!**

Самоосвіта — це шлях до знання.

Табличка множення до 100

$1 \times 1 = 1$	$1 \times 2 = 2$	$1 \times 3 = 3$	$1 \times 4 = 4$
$2 \times 1 = 2$	$2 \times 2 = 4$	$2 \times 3 = 6$	$2 \times 4 = 8$
$3 \times 1 = 3$	$3 \times 2 = 6$	$3 \times 3 = 9$	$3 \times 4 = 12$
$4 \times 1 = 4$	$4 \times 2 = 8$	$4 \times 3 = 12$	$4 \times 4 = 16$
$5 \times 1 = 5$	$5 \times 2 = 10$	$5 \times 3 = 15$	$5 \times 4 = 20$
$6 \times 1 = 6$	$6 \times 2 = 12$	$6 \times 3 = 18$	$6 \times 4 = 24$
$7 \times 1 = 7$	$7 \times 2 = 14$	$7 \times 3 = 21$	$7 \times 4 = 28$
$8 \times 1 = 8$	$8 \times 2 = 16$	$8 \times 3 = 24$	$8 \times 4 = 32$
$9 \times 1 = 9$	$9 \times 2 = 18$	$9 \times 3 = 27$	$9 \times 4 = 36$
$10 \times 1 = 10$	$10 \times 2 = 20$	$10 \times 3 = 30$	$10 \times 4 = 40$

$1 \times 5 = 5$	$6 \times 5 = 30$
$2 \times 5 = 10$	$7 \times 5 = 35$
$3 \times 5 = 15$	$8 \times 5 = 40$
$4 \times 5 = 20$	$9 \times 5 = 45$
$5 \times 5 = 25$	$10 \times 5 = 50$

$$\begin{array}{llll}
1 \times 6 = 6 & 1 \times 7 = 7 & 1 \times 8 = 8 & 1 \times 9 = 9 \\
2 \times 6 = 12 & 2 \times 7 = 14 & 2 \times 8 = 16 & 2 \times 9 = 18 \\
3 \times 6 = 18 & 3 \times 7 = 21 & 3 \times 8 = 24 & 3 \times 9 = 27 \\
4 \times 6 = 24 & 4 \times 7 = 28 & 4 \times 8 = 32 & 4 \times 9 = 36 \\
5 \times 6 = 30 & 5 \times 7 = 35 & 5 \times 8 = 40 & 5 \times 9 = 45 \\
6 \times 6 = 36 & 6 \times 7 = 42 & 6 \times 8 = 48 & 6 \times 9 = 54 \\
7 \times 6 = 42 & 7 \times 7 = 49 & 7 \times 8 = 56 & 7 \times 9 = 63 \\
8 \times 6 = 48 & 8 \times 7 = 56 & 8 \times 8 = 64 & 8 \times 9 = 72 \\
9 \times 6 = 54 & 9 \times 7 = 63 & 9 \times 8 = 72 & 9 \times 9 = 81 \\
10 \times 6 = 60 & 10 \times 7 = 70 & 10 \times 8 = 80 & 10 \times 9 = 90
\end{array}$$

$$\begin{array}{ll}
1 \times 10 = 10 & 6 \times 10 = 60 \\
2 \times 10 = 20 & 7 \times 10 = 70 \\
3 \times 10 = 30 & 8 \times 10 = 80 \\
4 \times 10 = 40 & 9 \times 10 = 90 \\
5 \times 10 = 50 & 10 \times 10 = 100
\end{array}$$

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Газда Їжак є скарбником
Газда Їжак є скарбником

у кооперативі „Маслосоюзу“.

у кооперативі „Маслосоюзу“.

г Г
 ~ ~

ї І
 і І

У кооперації наша господарська
 сила

Чи Ви є членом української
 кооперативи?

Чи знаєте, що це за товариство
 „Сільський Господар“?

Скільки великих букв Ви вже пізнали?

Вгадайте, якої ще не знаєте.

И У

Час — то гроші. Не дармуйте, а працюйте!

Мала та велика азбука:

а А, б Б, в В, г Г, ґ Г,
а А, б Б, в В, г Г, ґ Г,
д Д, е Е, є Є, ж Ж, з З,
д Д, е Е, є Є, ж Ж, з З,
и И, й Й, і І, ї Ї, к К, л Л,
и У, й У, і І, ї Ї, к К, л Л,
м М, н Н, о О, п П, р Р,
м М, н Н, о О, п П, р Р,
с С, т Т, у У, ф Ф, х Х,
с С, т Т, у У, ф Ф, х Х,
ц Ц, ч Ч, ш Ш, щ Щ,
ц Ц, ч Ч, ш Ш, щ Щ,
ю Ю, я Я, ь
ю Ю, я Я, ь

$$\begin{array}{rcl}
 12 \times 6 = 72^* & , & 12 \times 6^{**} \\
 6 \times 12 = 72 & & \frac{12 \times 6}{72} \\
 & & \frac{12}{\times 6} \\
 & & \hline
 & & 72
 \end{array}$$

* При множенні з голови множимо спершу десятки.

** При писемному множенні множимо спершу одиниці.

Табличка ділення:

1:1=1	2:2=1	3:3=1	4:4=1
2:1=2	4:2=2	6:3=2	8:4=2
3:1=3	6:2=3	9:3=3	12:4=3
4:1=4	8:2=4	12:3=4	16:4=4
5:1=5	10:2=5	15:3=5	20:4=5
6:1=6	12:2=6	18:3=6	24:4=6
7:1=7	14:2=7	21:3=7	28:4=7
8:1=8	16:2=8	24:3=8	32:4=8
9:1=9	18:2=9	27:3=9	36:4=9
10:1=10	20:2=10	30:3=10	40:4=10

5:5=1	6:6=1	7:7=1	8:8=1
10:5=2	12:6=2	14:7=2	16:8=2
15:5=3	18:6=3	21:7=3	24:8=3
20:5=4	24:6=4	28:7=4	32:8=4
25:5=5	30:6=5	35:7=5	40:8=5
30:5=6	36:6=6	42:7=6	48:8=6
35:5=7	42:6=7	49:7=7	56:8=7
40:5=8	48:6=8	56:7=8	64:8=8
45:5=9	54:6=9	63:7=9	72:8=9
50:5=10	60:6=10	70:7=10	80:8=10

9:9=1	54:9=6	10:10=1	60:10=6
18:9=2	63:9=7	20:10=2	70:10=7
27:9=3	72:9=8	30:10=3	80:10=8
36:9=4	81:9=9	40:10=4	90:10=9
45:9=5	90:9=10	50:10=5	100:10=10

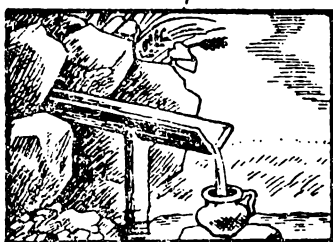
дз — Дз
dz — Dz

Дзвонять дзвони: дзень-дзе-лень...

Святочний день! Святочний день!

Дзвонять дзвони: дзень-дзе-лень...

Воскресний день! Воскресний день!

дж — Дж
dj — Dj

Джерело джирчить —

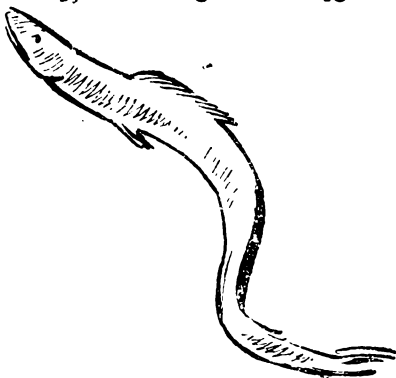
Хочу пить! Хочу пить!

Джерело джирчить:

Для́ Тебе, Рідний Краю,

Хочу жить!

Апостроф.

	я	є	ю	ї
п'				
б'				в'юн
в'				з'їв
м'				п'ять
з'				м'якунів

Р На подвір'ї бур'яни та пір'я.

Говорю Вам, що буде буря...

Не їсть, не п'є, а ходить і б'є —

Скажіть, люди, що це є?

Що таке зява, а що з'ява?

Чому в словах: святий, цвях, різдвяний
не даємо апострофа?

Вже вийшло нове доповнене видання:

„Український правопис“,

стор. 9: Апостроф. — Прочитайте!

Дрібні міри та ваги — (до 100).

Міри довжини.

- 1 метр (м) = 10 дециметрів
1 дециметр (дм) = 10 сантиметрів
1 сантиметр (см) = 10 міліметрів (мм)
1 м = 10 дм = 100 см

Міри поверхні.

- 1 м квадратний (м²) = 100 дм²
1 дм квадратний (дм²) = 100 см²
1 см квадратний (см²) = 100 мм²

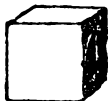
1 см квадратний

Міри об'єму.

- 1 кубічний метр (м³) — це шестистінник, що всі три його виміри (довжина, ширина і висота) мають по 1 м.

Менші міри такі:

- 1 дециметр кубічний (дм³)
1 сантиметр кубічний (см³)

1 см кубічний

Для рідин та сипких тіл:

1 літр — це один кубічний дециметр
якогось тіла

1 децилітр (дцл) = 1 десята частина
літра ($\frac{1}{10}$ л)

1 центилітр (цл) = 1 сота частина
літра ($\frac{1}{100}$ л)

Міри тягару.

1 кілограм (кг) — це вага одної літри
зимної води

1 кг = 100 декаграмів (дкг)

1 декаграм (дкг) = 10 грамів (г)

1 метричний сотнар або квінтал має
100 кг

1 кв = 100 кг

1 тоина (Т) = 10 сотнарів (кв)

Міри часу.

1 вік — століття = 100 літ

1 рік = 12 місяців

1 місяць = більш-менше 30 днів

1 доба (день і ніч) = 24 години

1 година = 60 минут (хвилин)

1 минута (хвилина) = 60 секунд

Скільки днів має кожний місяць :

1. січень	= 31 днів
2. лютий	= 28*
3. березень	= 31 "
4. квітень	= 30 "
5. травень	= 31 "
6. червень	= 30 "
7. липень	= 31 "
8. серпень	= 31 "
9. вересень	= 30 "
10. жовтень	= 31 "
11. листопад	= 30 "
12. грудень	= 31 "

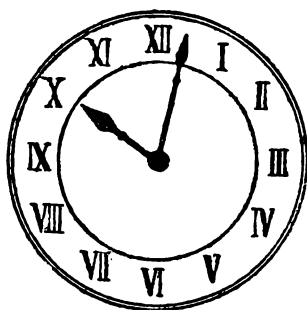
Римські числа:

I, II, III, IV, V, VI, VII,

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,

VIII, IX, X, XI, XII

8, 9, 10, 11, 12

* Місяць лютий має щочетвертий рік 29 днів.

ЧИСЛА БІЛЬШІ ВІД 100.

10 сот	= 1 тисяча:	1.000
10 тисяч	=	10.000
100 тисяч	=	100.000
1000 тисяч	= 1 мільон:	1,000.000
1000 мільонів	= $\left. \begin{array}{l} 1 \text{ мільярд} \\ \text{або } 1 \text{ біліон} \end{array} \right\}$	1,000,000.000

Метр і кілометр.

Всі Ви знаєте, що це метр. Його значимо буквою м, або латинською буквою m

1 m

Тисяча метрів називається кілометр. Значимо його буквами км або km

1 km

Цими мірами міримо довжину.

Квадратовий метр і квадратний кілометр.

Поверхню, площу міримо квадратним метром, або квадратним кілометром.

1 квадратний m це квадрат, що має зі всіх боків по 1 m.

Значимо його так: $1 m^2$

1 квадратний km це квадрат, що має зі всіх боків по тисячу метрів.

Значимо його так: km^2

Церковна азбука.

а Я	а А	оу Оу}	у У
б Б	б Б	ѡ Ѣ}	
в В	в В	Ѵ Ѷ	Ѵ Ѷ
г Г	г Г	х Х	х Х
д Д	д Д	ц Ц	ц Ц
е Ё	е Е (ё Ё)	ч Ч	ч Ч
ж Ж	ж Ж	ш Ш	ш Ш
ѕ S}	з З	щ Щ	щ Щ
з З}		ѣ	не читати
и И	и И (і І)	ѵ	ѵ
і І	і І	ы	ы
й Й	й Й	ѣ	ї (і)
к К	к К	ю Ю	ю Ю
л Л	л Л	ѡ Ѣ	о О
м М	м М	ѣ Ѣ}	я Я
н Н	н Н	ѣ	
о О	о О	ѣ Ѣ	кс
п П	п П	ѣ Ѣ	пс
р Р	р Р	ѣ Ѣ	фт (т)
с С	с С	ѣ Ѣ	й (і, й, в)
т Т	т Т		

Церковне письмо.

Як візьмете молитвеник у руки, то в ньому найдете трохи інакше письмо. По світських книжках — тонше, заокруглене; по молитвениках і по церковних книгах — грубше, гранчасте.

Але треба знати, що колись у нас друкували всі книги тільки такими, церковними буквами. То тільки згодом повирівнювали гранки букв та поробили їх тоншими — і так постало те письмо, що ним друкують тепер світські книжки та часописи.

Але нам треба знати й церковне письмо, бо нам треба вміти читати церковні книжки, молитися з молитвеників, спізати в церкві з церковних книг

Навчитися церковного письма дуже легко, бо букви подібні. Треба тільки їх порівняти між собою. Але є такі церковні букви, що їх у нашому письмі немає. Ці букви треба читати так: **ѣ** читайте як **і**, **ї**; **ы** — **и**; **ѡ**, **ѧ** — **я**; **и** на початку й у слові **амѣнь** читайте за **і**; **ѡ** — **о**; **ѣ**, **ѡѣ**, **ѣ**, **ѣѣ** — **у**; **ѣ** — **ю**; **ѣ** — **ю**; **ѣ** на кінці слів не читайте.

Та ще є така буква, що її в різних словах треба різно читати. Є це **ѣ**. У слові **миро** читайте цю букву за **и** (миро), у слові **Моисей** за — **й** (Мойсей), у слові **Бѣа** за — **ѣ** (Бѣа), у слові **иссоѣ** за **і** (иссоѣ).

Як де найдете **ѣ**, то читайте — **иѣ** (аггелъ = **ангел**).

У словах, що часто в церковних книгах повторюються, бувають скорочення. Звуться вони — титли. Та читати треба

братися з любов'ю. Бо ж ви сповняєте великий обов'язок для свого народу. Кладете основний камінь під культуру своєї нації!

Великі труднощі доведеться вам побороти, коли вчитимете, як лучити поодинокі букви. Як довго ті, що вчаться, цього собі не засвоять, не поспішайтеся далі. Склади і слова треба лучити звуковим способом: тягнути звук, що його означає одна буква, до другого — до другої букви.

Найважливіше — щоб буква визначала такий звук, який вона дійсно має. Наприклад, букві *к* відповідає все звук *к*, а не *ка*, букві *х* звук *х*, а не *ха*.

При кожній новій букві старайтеся порівняти її з якимось предметом, який подібний до тієї букви, що його назва починається тією буквою, чи звуком. Наприклад, буква *о* така округла, як *око* або *обруч*; буква *с* подібна до *серпа*; буква *ж* подібна до *жаби* й т. д.

У книжечці „До сонця“ ми подаємо відразу цілі слова, щоб закріпити в голові того, що вчиться, образ цілого слова та всіх його складових звуків. Деякі нові букви, нові звуки, сховані в середині слова, хай ваш учень сам собі знаходить, читаючи відомі букви — й зацікавиться ними.

Коли при науці будуть які труднощі, то треба йому допомогти, але все перше залишати вільну думку самому тому, що вчиться.

При назвах товариств, іменах письменників, історичних осіб і т. ін. — треба все дещо сказати. Скажіть те, що знаєте, а коли не знаєте, запитайте тих, що знають.

З наукою письма у старших повинна поступати й загальна освіта. А та освіта повинна виховувати наших людей на свідомих громадян-українців.

А в т о р.

